

Franciszek Krasoń

Treści teologiczne w mszalnych formularzach jubileuszowych

Seminare. Poszukiwania naukowe 16, 35-45

2000

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

w wyjątkowych i uprzywilejowanych okresach, jak np.: Rok 2000), że istnieją wartości niezmiennie. Te wartości ogólnoludzkie dlatego są wieczne, bo tylko prawda jest niezmienna. Z prawdą zaś utożsamił się sam Chrystus. Tylko On jako jedyny w dziejach ludzkości powiedział o sobie, że jest Prawdą i Życiem i Wiecznością. Ostatni rozdział Listu Apostolskiego TMA w takiej właśnie, optymistycznej zarazem wizji, ukazuje nam sens egzystencji człowieka wierzącego, gdy za Biblią powtarza, że „Jezus Chrystus jest ten sam na wieki, taki sam wczoraj i dzisiaj” (Hbr 13,8). AMEN.

Sommario

Prof. Jerzy Stefański, docente di liturgia all'Universita' di Adam Mickiewicz a Poznań, presenta qui l'articolo sotto titolo: „Il grande giubileo dell'Anno 2000: Prospettiva Storico-liturgica”. L'Autore comincia con cronologia storica dei giubilei, per passare poi alle motivazioni teologiche del grande Giubileo 2000. Nella parte seguente del articolo, Professore presenta l'apertura dell'Anno Giubilare e le alltre celebrazioni stabilite per la intera Chiesa e per le Chiese locali. Alla fine, D.Stefański dice: „Il giubileo non e' necessario per la Chiesa ma per il mondo, perche la Chiesa non celebra «se stessa»... Il mondo senza la Chiesa sarebbe piu' cattivo”.

(tłum. ks. A. Durak SDB)

FRANCISZEK KRASOŃ SDB

TREŚCI TEOLOGICZNE W MSZALNYCH FORMULARZACH JUBILEUSZOWYCH

Temat zaproponowany mi do przedstawienia odwołuje się do formularzy mszalnych, przeznaczonych na obchodzenie jubileuszów w wymiarze indywidualnym. Dotyczą one jubileuszów małżeńskich, kapłańskich i zakonnych.

Ojciec Święty w *Tertio millennio adveniente* w numerze 15 mówiąc o Jubileuszach w życiu indywidualnych osób zauważa, że zwykle łączą się z datą urodzenia, ale obchodzone są także rocznice Chrztu, Bierzmowania, pierwszej Komunii św., Świeceń kapłańskich czy też biskupich, zawarcia Sakramentu Małżeństwa. Niektóre z tych rocznic obchodzi się także na sposób świecki, ale chrześcijanie nadają im zawsze charakter religijny. (...) W znaczeniu chrześcijańskim każdy Jubileusz (...) stanowi szczególny rok łaski, który dana osoba otrzymała poprzez jeden z wymienionych sakramentów (TMA,15). Szczególnym momentem celebracji Jubileuszu jest Msza św., podczas której przyjmuje się Sakrament Małżeństwa i Kapłaństwa, jak również składa się profesję zakonną. Jest więc rzeczą naturalną, że „rok łaski” – Jubileusz – jest obchodzony w celebracji Eucharystii.

W niniejszym referacie ograniczę się do formularzy Mszy w Rocznice Małżeństwa i Rocznice Ślubów zakonnych. Po krótkiej charakterystyce tych Mszy zaproponuję analizę tekstów eucharystycznych, tj. Kolekta, Modlitwa nad darami i Modlitwa po Komunii, dla wydobycia z nich bogactwa treści teologicznych. W drugim momencie, w oparciu o analizę tekstów, dokonam próby wypunktowania niektórych postaw wierzącego, który jest protagonistą Jubileuszu.

1. MIEJSCE MSZALNYCH FORMULARZY JUBILEUSZOWYCH W MSZALE RZYMSKIM DLA DIECEZJI POLSKICH

W Mszale Pawła VI posiadamy trzy formularze Mszy Jubileuszowych z okazji 1, 25 i 50 rocznicy zawarcia Sakramentu Małżeństwa, jeden formularz wspólny

na 25 i 50-lecie ślubów zakonnych, jak również jeden formularz w rocznicę własnych Świećen kapłańskich. Msze te nie mają własnych czytań i prefacji, bo są te same, jakich używa się przy udzielaniu tych Sakramentów. Dlatego też w tym studium pomijam ich analizę.

Poprzedni Mszał przewidywał jedną Mszę wotywną drugiej klasy w 25-lecie i w 50-lecie Małżeństwa. Na tę okazję proponowało się formularze z Mszy o Trójcy Przenajświętszej lub o NMP z dodatkiem, na drugiej pozycji, modlitwy dziękczynnej. Aktualny Mszał Rzymski proponując trzy formularze w rocznicę Małżeństwa daje teksty nowe.

Te teksty eucharystyczne oprócz tego, że wyrażają normalne uczucia wdzięczności, podejmują fundamentalne tematy mszy za nowożeńców, a mianowicie: związek małżeński jako obraz jedności Chrystusa z Kościołem, centralność miłości i radość z dzieci...

2. ANALIZA TEKSTÓW EUCHOLOGIJNYCH FORMULARZY MSZALNYCH

2.1. W rocznicę małżeństwa

2.1.1. Kolekty

W pierwszej rocznicę Małżeństwa Kolekta koncentruje naszą uwagę na Małżeństwie jako obrazie jedności Chrystusa z Kościołem. Konkretnie zaprasza do wyrażania *coraz lepiej obrazu jedności Chrystusa i Kościoła*.

Jedność między mężczyzną a kobietą stanowi część stworzenia „dobrego”, które pochodzi od Boga. Tę jedność udzieloną przez Boga na początku stworzenia można dogłębi kontemplować, wchodząc w wielkie misterium Chrystusa dzięki tekstowi św. Pawła, komentującego w Liście do Efezjan tekst Księgi Rodzaju 2,24, od którego wychodzi modlitwa: *Dlatego opuści człowiek ojca i matkę, a połączy się z żoną swoją, i będą dwoje jednym ciałem* (Ef 5,32), jako: *Tajemnica to wielka a ja mówię w odniesieniu do Chrystusa i do Kościoła*¹.

Można powiedzieć, że podstawą biblijną i kluczem zasadniczej myśli tej Kolekty jest głębokie odczytanie św. Pawła, co było przygotowane już przez Stary Testament, szczególnie Ozeasza², który wyraził całą teologię Przymierza Jahwe z

¹ Por. P. Visentin, *Il Matrimonio nella luce della Teologia patristica*, w: Pr. zb., *Il Matrimonio cristiano. Studi biblici, teologici e pastorali. Il nuovo Rituale*, Torino 1978, s. 35.

² Por. G. Piana, *Etica matrimoniale in discussione. Progetto di ristrutturazione metodologica*, w: Pr. zb. *Il Matrimonio cristiano*, dz. cyt., s. 131-132.

swoim Ludem poprzez obraz małżeństwa. Ta *teologia* tekstu euchologicznego idzie w duchu Vaticanum II, który kładzie nacisk na mówienie o małżeństwie jako o „komunii” osób. Ten aspekt jest podkreślony w Kolekcje na 25 rocznicę Małżeństwa, która stawia w centrum miłość:

„Boże Ty złączyłeś tych małżonków (..) nierozzerwalnym węzłem małżeńskim i podtrzymałeś ich jedność wśród trudów i radości * oczyść ich miłość, aby wzajemnie pomagali sobie (i swoim dzieciom) w dążeniu do Ciebie”.

Węzeł małżeński, z przymiotnikiem „nierozzerwalny”, stwarza *głębką wspólnotę życia i miłości małżeńskiej ustanowioną przez Stwórcę i normowaną Jego prawami* (GS 48). Tak Sobór będzie rozumiał Małżeństwo jako pełną i stałą komunie życia między osobami, dla których małżeństwo w swojej istocie nie oznacza tylko instytucji czy środka prokreacji i wychowania potomstwa, ale przede wszystkim żywotny rozwój najgłębszych sił człowieka, miłości, wspólnoty i wolności (por. GS 48). Stąd Kolekta podkreśla *jedność wśród trudów i radości* i prosi o oczyszczenie i umocnienie miłości na drodze do Ojca. Tekst łaciński jest bardziej radykalny w stawianiu celu: *auge et purifica caritatem, ut mutua (cum prole sua) santificatione laentur*.

Natomiast tekst włoski zwraca uwagę na Ducha Świętego, który oczyszcza i pomnaża miłość: *purifica e accresci il loro amore con la forza del tuo Spirito*. Brakuje tej wzmianki o Duchu w wersji łacińskiej i polskiej.

Modlitwa rozpoczyna od wspomnienia Autora więzi małżeńskiej (*Boże, Ty złączyłeś tych małżonków...*) i On jest tym samym, który podtrzymywał ich jedność. Małżeństwo jako sakrament jest wciąż ożywiane łaską Boga i potrzebuje nieustannego oczyszczania i umacniania, jest przedstawione jako *sacramentum permanens*³.

Podczas gdy w pierwszą rocznicę ślubu działanie Boga jest wyrażone w sformułowaniu „*pobłogosław i utwierdź małżeństwo*” to z okazji 25-lecia mamy „*oczyść i umocnij ich miłość*”, co wskazuje na przebyta już wspólnie drogą i tę, która jeszcze pozostaje.

Jubileusz, mając za punkt wyjścia zaistnienie małżeństwa, równocześnie wyrażają troskę o przyszłość, co jawi się jako zaangażowanie. Nie pojawia się tu wymiar wdzięczności w sposób bezpośredni. Na tym wymiarze skupia się dopiero Kolekta z okazji 50-lecia:

„Boże, Ojczy Wszechmogący, wejrzyj łaskawie na tych małżonków N.N. (Otoczeni swoimi dziećmi) wspominają oni z wdzięcznością dzień, w którym umocniłeś ich miłość...”

³ Por. E. Ruffini, *Il Matrimonio Sacramento nei Documenti del Vaticano II e del Magistero postconciliare. Spunti per un rinnovamento della teologia del Matrimonio*, w: Pr. zb., *Il Matrimonio cristiano*, dz. cyt., s. 56.

Jest to modlitwa, która w całej rozciągłości wskazuje na charakter jubileuszowy: jest wspomnieniem dnia, w którym Bóg interweniuje w ich życie umacniając początek miłości. Jak mówi Sobór, „tę miłość Pan nasz zechciał szczególnym darem swojej łaski i miłości uzdrowić, udoskonalić i wywyższyć” (GS 49).

Prośba końcowa zawiera pewien element świętego „commertium”: *za długie wspólne życie w służbie dobra pobłogosław ich sędziwe lata*. Ale ta nagroda oczekuje spełnienia się w *owocach świętości*.

2.1.2. Modlitwa nad darami

Ze swej natury Modlitwa nad darami kieruje naszą myśl na składane dary chleba i wina, jak również na jedyną Ofiarę Jezusa Chrystusa. Modlitwa z formularza na I rocznicą małżeństwa nawiązuje do śmierci Chrystusa na Krzyżu i przebicia Jego boku, z którego wypłynęła krew i woda (por. J 19,34). Do tego wydarzenia odwołuje się św. Ambroży w *De Sacramentis* 5, gdy pisze: „Woda wypłynęła, aby obmyła, krew, aby odkupiła”, co należy rozumieć, że woda przypomina chrzest, a krew wskazuje na Eucharystię:

„Boże nasz Ojczy, Ty sprawiłeś, że z przebitego boku Chrystusa wypłynęła krew i woda jako zapowiedź sakramentów, które odradzają człowieka....”

Po tej części anamnetycznej, w kontekście składania darów podaje się intencję tej ofiary jako dziękczynienie za małżonków. Nie wspomina się o rocznicy czy czasie, ale Ofiara trafia przed Ojca z konkretnym przeznaczeniem: *przyjmij dary na dziękczynną ofiarę za małżonków i obdarz ich związek wszelkimi łaskami*.

Podobną myśl rozwija Modlitwa nad darami w 25-lecie, z tym jednak, że opuszcza część anamnetyczną, wymieniając tylko Adresata, po czym następuje prośba o przyjęcie darów jako Ofiarę dziękczynną i tu jest określony kontekst składania Ofiary, a jest nim dwudziesta piąta rocznica małżeństwa. W ten sposób Eucharystia staje się sakramentem „pokoju i radości”, z którego czerpią małżonkowie.

Modlitwa nad darami w 50 rocznicę małżeństwa pierwszą część posiada taką samą jak na 25-lecie. Dopiero centralna część nawiązuje do Jubileuszu: *„po tylu latach przeżytych przez nich wspólnie w szczerzej wierności...”*

Jubilatów wyróżnia miłość poparta wiernością i stąd prośba o dobra płynące z jedności i pokoju. Na pierwszy rzut oka może wydawać się, że „jedność i pokój” to owoc wiernej miłości, ale biorąc pod uwagę kontekst liturgiczny trzeba wiedzieć, że „jedność i pokój” mają swe źródło w Eucharystii. Znajdujemy tę prośbę w innych modlitwach mszalnych, jak np. w Piątej Modlitwie Eucharystycznej czy w Obrzędach Komunii. „Jedność i pokój” są najgłębszym programem Kościoła, który chce, „by w świecie rozdartym niezgodą jaśniał jako znak przyszłej jedności

i pokoju"⁴. Są to paschalne dary, z których jubilaci czerpią dobro i byli ich świadkami w swoim życiu małżeńskim.

2.1.3. Modlitwa po Komunii

Kolejną modlitwą prezydencjalną formularza mszalnego jest Modlitwa po Komunii. Jej rolę krótko określa Ogólne Wprowadzenie do Mszału Rzymskiego: „W modlitwie po Komunii kapłan prosi, aby odprawiane misterium przyniosło owoce”⁵.

Na pierwszym miejscu jest ona nierozdzielnie złączona z przyjmującym Chrystusa w Komunii, co w naszych modlitwach jest wyrażone w następujący sposób:

„posiliłeś małżonków eucharystycznym Pokarmem i Napojem...”⁶

„dopuszciliś do swojego stołu tych małżonków (razem z ich dziećmi i przyjaciółmi)...”⁷

„uradowani udziałem w Twojej Uczcie...”⁸

Modlitwa ta obejmuje bezpośrednio małżonków i jest prośbą o dar „wesela i miłości”, „umocnienia swojej wspólnoty”, „zachowania w przyjaźni Bożej”. To są owoce Eucharystii, z których pierwszym i najbardziej istotnym, wyrażanym w różnych sformułowaniach, jest pomnożenie jedności Ciała Mistycznego – Kościoła, zjednoczenie, wzrost miłości.

Analizując modlitwy pokomunijne widzimy wyraźnie, że związek pomiędzy przyjmowaną Komunią a życiem wiecznym i doczesnym, jest ukazany we wszystkich trzech formularzach, i małżonkowie przeżywają go w sposób specyficzny:

„aby ich dom promieniował uczciwością i pokojem i był otwarty dla wszystkich potrzebujących potrzeby”⁹,

„aby zjednoczeni doszli na wieczystą ucztę”¹⁰,

„po długim życiu wypełnionym dobrymi uczynkami, dopuść ich do uczt wieczystej”¹¹

W Komunii widzi się siłę przemieniającą, dzięki której człowiek postępuje w kierunku „uczty niebieskiej”.

⁴ Mszał Rzymski (MRP), Piąta Modlitwa Eucharystyczna „D”.

⁵ MRP, Wprowadzenie Ogólne n. 56k.

⁶ Modlitwa po Komunii (MpK) na I rocznicę Małżeństwa.

⁷ MpK na 25-lecie Małżeństwa.

⁸ MpK na 50-lecie Małżeństwa.

⁹ MpK na I rocz. Małżeństwa.

¹⁰ MpK na 25-lecie Małżeństwa.

¹¹ MpK na 50-lecie Małżeństwa; por. A. Durak, *Treści uczestnictwa we Mszy św. w świetle formuł eucharystycznych Mszału Rzymskiego dla diecezji polskiej*, Dł., 1988, s. 77.

2.2. Msza na 25 lub 50 rocznicę ślubów zakonnych

2.2.1. Kolekta

Już w pierwszych słowach modlitwy ukazuje się dziękczynny charakter celebracji. Dziękczynienie staje się motywem do *daru z siebie*:

„dzisiaj pragnie na nowo złożyć dar z siebie”.

Poprzez konsekrację zakonną człowiek oddaje się w sposób całkowity Bogu. Jedyne Bóg zasługuje na taki absolutny dar. Modlitwa więc wyraża istotę konsekracji, poprzez którą profes ślubuje siebie samego Bogu. Ale forma dziękczynienia „za łaski” uświadamia działanie Boga w człowieku, który jest jedynym Autorem i Animatorem całego dzieła zbawczego. Bardziej zdecydowanie ten wymiar konsekracji jako daru wyraża tekst łaciński: „qui acceptum a te donum, hodie renovare contendit”.

Zakonnik w ten sposób poświęcony Bogu, ofiarowany jest na służbę Kościoła i według własnego powołania dąży do doskonałej miłości bliźniego. „Dar z siebie” ma ukierunkować i pomóc w działaniu apostołskim tym wszystkim, którzy są przez profesję poświęceni do pełniejszej służby apostołskiej¹². Stąd prośba o umocnienie ducha doskonałej miłości, w perspektywie gorliwszej służby chwale Bożej i w dziele zbawienia. Początek Dekretu Soborowego o odnowie życia zakonnego wskazuje na obowiązek doskonalenia miłości: „Perfecte caritatis”.

2.2.2. Modlitwa nad darami

Do idei oddania życia wraca również modlitwa nad darami, która w kontekście składania darów stawia razem z nimi „ofiarę życia”, a która poprzez jubileusz zostaje potwierdzona.

Natomiast prośba odwołuje się do mocy Ducha Świętego, który jest Autorem upodobnienia się do Chrystusa. On to ciągle przypomina wszystko to, czego Chrystus nauczał, w sposób szczególny to, co powiedział do młodzieńca, który zwrócił się do Niego z zapytaniem: „Nauczycielu, co dobrego mam czynić, aby otrzymać życie wieczne” (Mt 19,16). Do realizacji tych zaleceń i wskazań Chrystusa pobudza właśnie Duch Święty, który napełnia miłością rozum, serce i pragnienia człowieka poszukującego doskonałości w prawdzie i ze szczerością. Zakonnik modlący się tą formułą uświadamia sobie, że jest prowadzony stopniowo do odkrycia w sobie życia Jezusa i kształtowania się na Jego wzór. Chodzi o to, aby mocą Ducha Świętego dokonywała się stopniowo realizacja prawa naśladowania życia Je-

¹² Por. Instrukcja „*Renovationis causam*” 2, w: *Documenti sulla vita religiosa 1963-1990*, Torino 1991, s. 62-78.

zusa. Celebrowana tajemnica ofiaruje więc uczestnikom dynamizm w rozwoju życia na podobieństwo Chrystusa. Tylko mocą Ducha jest możliwy wzrost w cnotach i przyłgnięcie do dzieła zbawienia, realizowanego w życiu chrześcijańskim. Jest to ciągły wzrost w kierunku dobrze określonym: być ikoną Chrystusa”

„et per virtutem Sancti Spiritus
imagini dilecti Filii tui
amplius eum conformare digneris”¹³.

Ikona jest nieustannym dynamizmem doskonalenia¹⁴. Dlatego też teksty jubileuszowe skupiają uwagę na mocy Ducha Świętego, dzięki któremu jest zdolny wzrastać.

2.2.3. Modlitwa po Komunii

Odwołując się do faktu przyjęcia Komunii w kontekście radosnej rocznicy, modlitwa tym razem siłą wzrostu widzi w „świętym Pokarmie i Napoju”, dającym postęp na drodze wiodącej do Boga. Chociaż podkreślony jest fakt przyjęcia Komunii przez wspólnotę celebrującą, to prośba dotyczy jednostki – jubilata.

Trzeba pamiętać, że uczestnicy liturgii eucharystycznej karmieni są prawdziwym Ciałem i Krwią Chrystusa, którego są żywymi członkami. Eucharystia nie zamyka się w samym darze Chrystusowego ciała. Właśnie przez nią udzielany jest Kościołowi Duch Chrystusa. Wypełnia On cały Kościół. Stąd wszystko w tym Kościele, także uświęcenie poszczególnych członków, dokonuje się przez Chrystusa, z Chrystusem i w Chrystusie. Dzięki Bożej łasce, „świętemu Pokarmowi i Napojowi” zakonnik pragnie prowadzić życie święte i nie jest to tylko pragnieniem, ale rzeczywiście angażuje się do kroczenia drogą świętości, w ustawicznym postępie.

3. POSTAWY CHRZEŚCIJANINA UCZESTNICZĄCEGO W MSZY JUBILEUSZOWEJ

3.1. Uczestnictwo w pamiętce

Wydarzenie historyczne jest jedyne i niepowtarzalne i dokonało się jeden raz na zawsze (por. Hbr 9,26b-27; 10,10.14; Dz 13,34). Jednak wydarzenie zbawcze musi włączyć wszystkich ludzi i rzeczywiście ich włącza poprzez odpowiedź

¹³ *Messale Romanum*, In XXV vel L anniversario professionis religiosae: super oblata.

¹⁴ Por. M. Auge', *La professione monastica e religiosa*, w: Il Scicolone (red.) *Anamnesis*, t. VII, s. 59-60.

„wspomnienia” celebrowanego w uroczystości. Ono staje się „sacramentum” w ry-
cie i poprzez ryt, zbawczym działaniem Boga. Kto uczestniczy w celebracji, jest
wprowadzony w wydarzenie i w uczestnictwo w zbawieniu dokonany przez Boga.
Celebacja nie jest niczym innym, jak przedłużeniem się „hodie” w dzień zbawie-
nia. Z kolei to „hodie” Chrystusa stwarza naturalnie „hodie” chrześcijanina. W ce-
lebracji liturgicznej tajemnica Chrystusa spotyka się z poszczególnymi indywidu-
ami i z poszczególnymi grupami, które tworzą w konkretnie Kościoł.

Ten wymiar wspomnienia (anamnezy) zostaje uwidoczniiony w sposób szcze-
gólny w Kolekcje. Poprzez nią modlący uświadamia sobie pamiątkę faktu histo-
rycznego zbawczych czynów Chrystusa i przypomina wierzącemu obecność i dzia-
łanie Chrystusa w jego życiu, by wprowadzić go w wymiar moralny, profetyczny
i eschatologiczny. Stąd pierwszym wymiarem jubileuszowym, pojawiającym się
w eucharystii jest „pamiątka” – „wspomnienie” Bożej interwencji poprzez Sakra-
ment Małżeństwa, Kapłaństwa czy w profesję zakonną.

3.2. Życie chrześcijańskie całkowicie skupione na „mysterium”

Człowiek jest wezwany by wejść całym sobą w celebrację tajemnicy: *omne
quod vivemus*” (Ve 1329). Życie wchodzi w wymiar wstępujący Liturgii. Ono
znajduje swój szczyt w celebracji ponieważ „mysterium” otrzymuje swoje osta-
teczne dopełnienie, którym jest oddawanie prawdziwego kultu Trójcy. Kult jest
zasadniczą cechą życia chrześcijan. Na pierwszym miejscu wymaga on, aby życie
człowieka zostało przemienione w życie wiary, tzn. w życie dobrych uczynków,
które wpływa w celebrację wydarzeń zbawczych. Trzeba więc żyć w pewnej „*au-
xesis*” życia chrześcijańskiego: chodzi o ruch, który zakłada ustawiczną odnowę,
dar z siebie, pragnienie i zaangażowanie życia w tajemnicę zbawczą – skutki sa-
kramentu (patrz modlitwy po Komunii). Uczestnicząc w Eucharystii upodobnia-
my się do Chrystusa i stajemy się uczestnikami Jego życia.

Każdy chrześcijanin, a w naszym wypadku jubilat, a z nim Kościół, jako
„*homo viator*” prosi poprzez uczestnictwo w misterium o wsparcie i o łaskę na
swojej drodze w kierunku uczestnictwa w Synu. Ustawicznie jubilaci proszą o ła-
skę, poprzez którą Bóg staje się obecny pośród swego Ludu, aby mógł żyć zgodnie
z tym, do czego został powołany, upodobnić się do tajemnicy Chrystusa Wcielo-
nego, Ukrzyżowanego, Zmartwychwstałego i Wstępującego do Nieba.

3.3. Życie chrześcijańskie jako ustawiczna ofiara duchowa („*oblatio spiritalis*”)

Powtarzająca się prośba w Modlitwie nad darami, aby została przyjęta przez
Boga Ofiara, modlący pragnie odnowionej komunii z Bogiem. Wierzący, celebru-

jąc misterium staje przed Bogiem z ofiarą, którą należy utożsamić z prawdziwą ofiarą duchową (oblatio spiritalis). Treścią tej ofiary jest odpowiedź człowieka na tę tajemnicę poprzez przyłgnięcie do Woli Bożej. Jubileusz jest ku temu wspaniałą okazją.

3.4. Życie w radości

Ojciec Święty w Tertio millennio adveniente stwierdza, że „wyraz Jubileusz” mówi o radości i to nie tylko o tej wewnętrznej, ale również o tej, która objawia się na zewnątrz (TMA 16). Ta postawa radości wynika już z Biblii jako jeden z elementów tradycyjnych celebracji eucharystycznej (Da 2,46; 16,34). Celebracja wzbudza w wierzącym postawę odpowiadającą radosnemu charakterowi celebracji liturgicznej, i to nie tylko dlatego, że jej towarzyszy, ale jako owoc celebracji i razem z nią musi przejść do życia codziennego.

W naszych tekstach euchologicznych pojawia się często dwumian „radość i pokój” i jest stałym tematem Antyfon na Wejście. Mamy tu do czynienia z radością jako odbicie zbawczego wydarzenia dokonanego przez Chrystusa i przyjętego w wierze w sakramencie.

Motywy najważniejszym, który daje początek radości, jest „wspomnienie” – „pamiętka” zbawczych tajemnic Chrystusa. Lud chrześcijański cieszy się w wierze i wysławia za zbawcze misteria, które celebrował. One w „hodie” liturgicznym ofiarują zbawienie i pozwalają zakosztować już tu na ziemi „radości niebieskiej”, „uczty niebieskiej”¹⁵. Przede wszystkim modlitwy po komunii, mówiąc o skutkach sakramentu nawiązują do faktu, że wierzący (jubilarci) są „pokrzepieni” na uczcie, która pozostawia w sercu radość. Radość płynąca z Eucharystii czasem zmienia się po prostu w wesele, w ucztę weselną. Nie zatrzymuje się jedynie w granicach celebracji i życia ziemskiego, ale pojmowana jest tu na ziemi jako przedsmak radości eschatologicznej, np. „po długim życiu... dopuść ich do uczty weselnej”¹⁶; „napełnij ich serca weselem”¹⁷.

3.5. Życie we wdzięczności

Wobec wezwania Bożego przez Chrystusa wiemy, że nie możemy nic innego uczynić, jak tylko nieustannie dziękować, ponieważ to, co otrzymaliśmy, nieskończenie przewyższa to, co nasza natura mogłaby oczekiwać od swego Stworzycie-

¹⁵ Por. P. Dacquino, *Dottrina eucaristica dei Postcomuni Romani*, w: „La scuola Cattolica” 91 (1963), s. 363.

¹⁶ MpK na 50-lecie Małżeństwa.

¹⁷ MpK na I rocz. Małżeństwa; por. A. Durak, dz. cyt., s. 135-136.

la¹⁸. Do dziękowania pobudza nas już proste spojrzenie na stworzenie ziemskie, które jest dane wszystkim ludziom.

W relacji do porządku zbawczego dziękczynienie zdobywa całkowicie nowe znaczenie i nowe miejsce. Przyjście Pana pośród nas, Jego Męka, Śmierć, Zmartwychwstanie i Wniebowstąpienie i to wszystko, co On uczynił dla naszego zbawienia, stanowi temat wdzięczności. Wspomnienie tego, co Pan uczynił, staje się przedmiotem wdzięczności. Dlatego w życiu chrześcijańskim, i to widać w eucharystii Mszy jubileuszowych bardzo wyraźnie, dominującą nutą jest ta: nieustanna potrzeba uwielbienia i dziękczynienia Bogu za to wszystko, co zdołał w Chrystusie dla naszego zbawienia i w Kościele poprzez sakramenty kontynuuje swoje działanie, by stan, w którym żyją wierzący, był drogą uświęcenia. Tak więc wierzący celebrując, stawia się w perspektywie dziękczynienia, które musi ustawicznie powtarzać, a szczególnie w „roku łaski”, jakim jest Jubileusz.

Przed wszystkim modlitwy po komunii wyrażają postawę tego, kto jest świadomy, że otrzymał od Boga tyle łask, będąc dopuszczonym do stołu eucharystycznego i do misterium zbawienia na drodze pełnienia swego powołania. Te modlitwy mówią o dziękczynieniu jako o postawie duchowej, stanie ducha, a nie tyle o akcie, formule czy modlitwie,

Dziękczynienie jest więc postawą, która odpowiada nowej egzystencji, duchowej. Jubilaci dziękują, ponieważ odkryli miłość Boga, otrzymali szczególną moc Ducha.

* * *

Wybrane teksty eucharystyczne Mszy Jubileuszowych przypominają rzeczywistość sakramentalną, w której żyją jubilaci. W poszczególnych rocznicach jest przypomniana łaska sakramentalna, umacniająca wiernych na dalsze życie. Z drugiej strony, uczestnictwo wiernych w czynności liturgicznej z okazji jubileuszu zmierza do nawrócenia i przemiany każdego dnia. Wymaga konkretnych postaw chrześcijańskich, by żyć tym, o co się modli w dzień Jubileuszu. Przypomina obowiązek wysiłku ascetycznego w postępie na drodze ku pełnemu zjednoczeniu się z Ojcem.

¹⁸ J.A. Jungmann, *Missarum sollemnia. Origini, Liturgia, Storia e Teologia della messa nella Chiesa romana*, Torino 1963, s. 91; a także F. Krasoń, *Per un profilo del „cristiano” dall'eucologia del Sacramento Veronese. Contributo per l'approfondimento della liturgia come vita del fedele*, Roma 1987, s. 61.